

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — — 12 .
Negyedévre — — — — — 6 .
Egy óra — — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 208. szám.

Szerda, szeptember 14.

Az új ülésrend.

— szeptember 14.

A politikai vakáció immár a vége felé közeledik. Néhány nap múlva megélnék a klubhelyiségek termei, visszatérnek a fővárosba a politikusok s ismét hozzákezdenek a vitatkozásokhoz és remélik a legjobbat — a munkához.

A politikai élet újraébredésével előtérbe lép a kormányzat egy érdekes terve, mely azt célozza, hogy az új ülésrendben a parlamenti tanácskozások idejét délelőttől délutánra helyezték át. A képviselőházi ülések áthelyezésének célja az, hogy a kormány tagjai munkarendjüket célszerűbben oszthassák be, mint eddig.

A képviselőházi ülések eddigi szokás szerint délelőtt tíz órakor kezdődtek és körülbelül délután két óráig tartottak. Az új tanácskozási rend szerint a tárgyalások délután három órakor fognak kezdődni és a házszabály szerinti négy órát betartva, este 7 órakor fognak végződni.

Az új tanácskozási rend, amely egyéb-iránt több külföldi államban alkalmazásban van, feltétlenül praktikusabb, mint a mai rendszer. Elsősorban abból a szempontból, ami a kormány tagjait a reform gondolatára vitte, hogy t. i. a miniszterek így idejüket és munkájukat jobban beosztják, de másrészt a parlamenti tanácskozások és a képviselők szempontjából is.

Eddig a képviselőházi ülések ideje összeesett a miniszteriumi hivatalos órákkal. Sőt az is megesezt nem egyszer, hogy valamelyik miniszternek ugyanabban az időben még bizottsági ülésen is részt kellett vagy kellett volna venni. A kormány tagjainak a munkája úgy összeroldott, hogy

néha teljesen képtelenek voltak feladataikat elvégezni. Három helyen is kellett volna lenniük egyazon időben, de emellett, habár más hivatalos dolgaikat iparkodtak is más időre halasztani, megtörtént, hogy éppen a munkával túlhalmozott téli időben egy elhalasztatlan negyedik dolgot kellett elintézniük.

Igy történt aztán, hogy hol itt, hol ott lehetetlen volt apróbb, sőt néha fontosabb mulasztásokat elkerülni. Különösen a közigazgatás szenvedett a képviselőházi tanácskozások miatt. És éppen a legfontosabb közigazgatási ügyek szenvedtek igen gyakran halasztást. A nagy horderejű ügyekben ugyanis rendszerint nem a tanácsosok szoktak intézkedni. Ezt a miniszterek és államtitkárok fentartják a maguk számára.

Csak hogy a délelőtti parlamenti elfoglaltság miatt az ilyen nagyobb fontosságú ügyek, amelyek elintézésére többféle referálást, utasítást, intézkedést kíván, sürgőségük dacára is néha hetekig, sőt hónapokig heverték egy-egy miniszter vagy államtitkár íróasztalán.

A miniszterek és államtitkárok déli tizenkét óra után rendszerint elsiettek a hivatalaikba, hogy amit lehet, még elvégezhessék. Ennek aztán az volt a természetes következménye, hogy az interpellációk idejében már nem voltak a Házban a miniszterek. Ha ellenben az új tárgyalási rend életbe lép, dolgozhatnak hivatalaikban a rendes hivatalos órák alatt, idejük lesz elmenni a bizottsági ülésekre, amelyek nagy részét délutánról délelőtre fogják áthelyezni és jut idejük egyéb hivatalos dolgaik elintézésére is.

Nagy jelentőségűnek tartjuk azonban az újítást a parlamenti tanácskozások és a képviselők szempontjából is. Eddig a képviselőház, hacsak valami különösebb érdekességű tárgy nem volt napirenden, tizenegy óráig még nem volt határozatképes, tizenkét, vagy egy óra után pedig már nem volt az. A képviselők egy része kényelmessége miatt késett le az ülés megnyitására, másik rész — és ez a fontosabb — egyéb elfoglaltsága miatt későn, sőt ritkán a képviselőházba. Azokról, akik egyáltalán nem járnak ülésekre, nem szólunk, azok valószínűleg akkor se fognak járni, ha a tanácskozások délután lesznek. De igen sok olyan képviselő van, aki inkább a parlamentet hanyagolja el, mint kenyérkereső pályáját. Így aztán azok a képviselők, akiknek más foglalkozásuk is van, jóformán csak vendégszerepelt jár-tak be a Házba. A tárgyalat javaslatokhoz alig szóltak hozzá, sőt javarészt alig is ismerték.

Éppen ezért helyesnek és praktikusnak találják az illetékes körök a tervezett újítást. Mert habár a fent említett anomáliát teljesen meg nem is szüntetni, bizonyára csökkenteni fogja és másrészt semmi olyan ok nincsen, amit a tervezett reform ellen fel lehetne hozni.

Tájékoztató.

Szeptember 23., 24. Megyei állandó választmány ülése.
Szeptember 26. Rendkívüli megyei közgyűlés.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 8 óráig nyitva van.

A „TORONTÁL” tárcája.

A vérhaj gyógyításáról és más ezzel kapcsolatos kérdésekről.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

— Egy orvos levele. —

Egy tekintélyes magyarországi orvos, aki az Ehrlich-szer tanulmányozására Nagybecskerekben járt s felkereste dr. Iványi Mór, a kinek legtöbb betege van oltásra, a betegségről, az oltásról, annak hatásáról, nemkülönbén a vérhaj gyógyításával kapcsolatos más egyéb kérdésekről, most a szerkesztőségünkhöz intézett következő érdekes levélben számol be:

Alig van még három hónapja, hogy a frankfurti Megváltó világgá hirdette gyógyításának, megváltásának új tanait.

Lelekesedéssel, hozsannával üdvözölték e hirt mindenütt, ameddig a kultura csak terjed, sőt bizonyára már olyan helyeken is, ahová az általános kultura még nem tudott eljutni.

Nem kevesebbről volt és van szó, mint a természet által örökre belénkoltott azon ösztöndialaláról, hogy az orozva lappangó vérhajnak az emberiség ezen életmegröntőjének egyszer s mindenkorra sikerült sakkmatot adni.

A költő szavai szerint: „Szférákat köt össze és egyesít a szerelem...” stigmatizálnia is kell a gyönyör ellenállhatatlanságát, mely a legnagyobb veszedelmekkel is kész dacolni, amely veszedelmek pedig — különösen mai szociális berendezkedéseink mellett — lépten-nyomon feltalálhatók.

Az ember, nevezetesen pedig a kultur-ember, aki a szerelemben egy egész sereg gyönyörűségérzetet összpontosít, olyan érzéseket, amelyek más teremtményeknek nem jutottak osztályrészül, ezért a privilégiumáért viselni tartozik egyúttal azt a nagy kockázatot, hogy az önfelettségnek néha egyetlen pillanatáért gyakran egy életlen keresztül megadással kell viselnie a

szenvédést, testi kint és a lelki meghasonlás keserveit.

A művelődéstörténet tanítja, hogy nagy költők és bölcsészek mint a rettenetes betegség áldozatai kínos órákat éltek végig párnáik között s szellemük magas repüléséből a kór vissza kényserítette őket e földi siralom-völgybe.

Ehrlich tanár az emberiség ujjászületése nagy eszméjének előkészítésére mindent feláldozott és sikerült is neki, — a szerencsésnek — hogy még teljes testi és szellemi erejében érje meg nagy művének diadalát. Tulzott szerénységgel adta át bámuló korának a maga értékes ajándékát, — minden öndicsérő kommentár nélkül.

Évek hosszu során át való kitartó munka révén, miközben erejét és vagyonát áldozta fel céljáért, tanítványával, Hata orrossal végzett 605 kísérlet után, lépésről-lépésre haladva, eljutott a 606-ik kísérlethez, a melylyel „chémiailag helyesen célozott” és talált.

A végrévnyes ítéletet céltudatos, sok ezer esetből leszűrt tapasztalat alapján akarta kivívni: a próba minden várakozáson felül jól sikerült. Sok ezer eset megdönthetetlenül bizonyítja ma már a „606” egyedül biztos hatását és a legnagyobb tudományos-autoritások „frappánsnak”, „csodálatosnak”, „ellenállhatatlannak” ítélik a gyógyítószert. A tudomány legnyakassabb pszichizistái, a legkérelhetetlenebb kritikusok is kénytelenek ezt elismerni és zászlót hajtani a szellem e nagysága előtt. Mellekesen legyen csak megjegyezve: a „606” ellen sok más, értékes gyógyszerrel szemben eddig egyetlen vele kezelt beteg sem panaszkodott arról, hogy az kellemetlen vagy nehezen volna elviselhető, mert a befecskendezést eddig még mindenki könnyen tűrte.

Ha — mint a históriából is bizonyítható — minden megváltás martyrokot követel, u y ez az állítás itt is megállja a maga helyét. Nem az orosz medve neveltségét értem ezalatt, amely konzekvenciából a kultura e diszes virága előtt is becsapja a kapuját, elzárja előtte az utat, vagy legalább is ilyen szándékokat rejteget. De

ami nem sikerült a hadverő Napoleonnak, a szellemóriás Ehrlichnek megadatott, hogy lábai előtt láthatja Oroszországot.

Az orosz ukázok se képesek a nap sugarait elsőtétíteni, láthatatlanná tenni. A szerencsére ma már nem valami nagyszámu fanatikuskor táborára gondolok, akik vétkes elvakultságban semmi újítást, kivéve valami „isteni” zsenitől származót, semmi realizálható eszmét nem respektálnak, akik szellemi horizontjukat a legmagasabb fórumnak tekintik, amelyen kívül nekik minden csak hiu agyrem. Számok beszélnek; de ha a számok ezrei ordítanak is, ezek ak. or is találnának mindenben kivetni valót.

A Megváltó, aki vérevel és tanításaival alapozta meg a világ erkölcsi ujjászületését, a farizeusokat látta maga ellen kelni. A mi Ehrlichünket tanítványában üldözik, akik lelkesedéstől áthatva elzárándokoltak hozzá, hogy egyenesen az ő kezéből vegyék át a maguk evangéliumát. Sajnálattal kell látnunk, az irigységet, annak is legcsunyább fajtáját, a kenyér-irigységet, amelylyel őket üldözik s amely olyan állapotokat teremt, melyek a haladás és az erkölcs nevében a legnagyobb mértékben sajnálatosoknak nevezhetők. Az ő manővereik által értékes próbaanyag tartatik vissza, amelylyel a viszonyok óhajtott gyorsabb és tökéletesebb tisztázását lehetne egységes munka révén előmozdítani.

Helyes és igazságos az orvosok részéről, ha gyakran nem kis faradozásaikért és tudásukért vagyonosabb emberektől a gyógyításért munkájuknak megfelelő honoráriumra reflektálnak. A kiegyenlítő igazság is megtalálja így a maga számadását, mert gondolni kell azokra, akik anyagiakban szegények s ingyen bár, de szintén részesülniök kell az egészséget, áldást hozó orvosi segítségben.

Ösztönszerűleg is erőt vesz itt rajtam az az érzés, képzelet, hogy az augurok találkozásainál nemcsak megértően mosolyognak, hanem egyszersmind titokban összeszorított öklöket is rejtegetnek zsebeikben.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárásai jelentése.

Szeptember 14.

Barométer emelkedő, délután 1:38 órakor: 753.1 mm
Hőmérséklet: maximum 25.0 C, minimum 14.5 C. Csapadék:
— Felhőzet: Cu 5. Szélirány és erősség: E. 2.

Jóslat a következő 24 órára: Enyhe. Sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 percgig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bányafelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság, 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Küldöttség az alispánál.** Torontálszécsányról ma délelőtt Graszl Jakab ottani nagybirtokos vezetésével nagyobb küldöttség tisztelettel Jankó Ágoston alispán előtt. A község képviselőtestülete ugyanis elhatározta, hogy a dr. Récei tulajdonát képező 875 holdnyi földet legelő céljaira holdankint 700 koronáért megveszi, minthogy azonban utóbb kiderült, hogy a legelő megvásárlása elviselhetetlen terheket róna a községre s az állattenyésztésre nézve is káros volna, a küldöttség az alispán közbejárását kérte arra nézve, hogy a vármegye törvényhatósága a képviselőtestületet oldja fel a hozott határozat alól. Az ügy felett a törvényhatóság közgyűlésén fognak dönteni.

— **A fősolgabírói hivatalból.** Szépfy Elemér központi tb. fősolgabíró szabadságidejének leteltével tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre s átvette hivatalát.

— **A megyés püspök Nagyikindán.** Dr. Csernoch János megyés püspök Németh József felsz. püspök, valamint Pacha Ágoston tb. kanonok, püspöki titkár a tegnap délutáni gyorsvonattal Nagyikindára utazott, ahol ma osztotta ki a bérálás szentségét. A megyés püspököt a nagyikindaiak fényes fogadtatásban részesítették.

— **A X. katolikus nagygyűlés.** A X. katolikus nagygyűlés védőségét újabban a püspöki kar tagjai közül Csernoch János dr. püspök a következő levél kíséretében fogadta el: „Nagymélt. Gróf ur! Köszönettel fogadtam Nagyméltóságodnak az Országos Katolikus Szövetség nevében hoztam intézett nagybecsű sorait, valamint őszinte örömmel veszek tudomást a nagyérdemű Szövetség azon elhatározásáról, hogy a X. katolikus nagygyűlést az idén Budapesten november hó 13—15. napjain kívánja megtartani. A magam

részéről készségesen elfogadom a nagygyűlés védőségét, szívem sugallatát követve azon részt veszek, a költség némi fedezéssel pedig egyidejűleg 200 koronát bátorkodtam a Szövetség címére küldeni. Eddig kilenc katolikus nagygyűlésen jelen voltam s azért személyes tapasztalatból tudom, hogy az újabb katolikus hitéletnek hazánkban ébresztői és ébren tartói a kath. nagygyűlések voltak, évről-évre nagy eszmék születtek meg ezeken a nagygyűléseken, melyek a katolikus öntudat felkeltésére, izmosítására ellenállhatatlanul utat törtek. Ha eddig nem tudtam volna, ezt örvendező szívvel láttam tavaly az egyházmegyéim területén megtartott szegedi katolikus nagygyűlésen és halás lélekkel látom ezekben a magoknak kikeltét és gyarapodását, a katolikus gondolatnak és hitéletnek hódító utját. Fogadjon Nagyméltóságod kiváló tisztelettel őszinte nyilvánítását Csernoch János s. k., csanádi püspök.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A törökbecsei Leiningen-szoboralap javára eddig a következő adományok folytak be:

Sütő Tibor Szentendre 5.24 kor., Szórády Lajos ev. lelkész Patrang 1.—, Fráter Ágnes Budapest 2.10, Alispáni hivatal Eperjes 3.—, Nagyszombat város pénztára 10.—, Papp Károly Gyulafehérvár 8.40, Kir. jogakadémia igazgatósága Nagyvárad 10.—, dr. Szűcs Andor Székesfehérvár 1.—, Kozmos János Tanka 6.60, Krajcsovich Rezső Jbir. végreh. Miava 5.80, polgármester Szilágysomlyó 2.—, Boshuniczky Kálmán Nagytapolcsány 3.—, dr. Szekeres József kórházigazg. Nagykanizsa 4.—, dr. Kovács János tanár Budapest 17.—, Pap Jenő bir. végreh. Kolozsvár 6.50, m. kir. adóhivatal Gyula 55.16 korona.

— **Halálozás.** Résztvétel vesszük a hírt, hogy Müller Henrik nyugalmazott m. kir. főerdész tegnapelőtt Nagybecskerekben 67 éves korában meghalt. Az elhunytat, kiben Knyaskó Lajos helybeli áll. felsőkereskedelmi iskolai igazgató sógorát gyászolja, tegnap délután temették el a rokonság és ismerősök nagy részvétele mellett. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Müller Henrikné szül. Kádár Iona, leánya Müller Mária férj. dr. Fátyné Dezsőné és férje dr. Fátyné Dezső, gyermekeik Csongor és Csaba, fiai Müller István és neje Jós Erzsébet az összes rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, a szerető férj, apa, nagyapa, sógor és rokon Müller Henrik m. kir. nyug. áll. főerdész folyó hó 12-én délután 2 órakor, a halottas szentségek felvétele, hosszú szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak a temetése e hó 13-án délután 4 órakor (Arany János-utca 1. sz.) lesz. Az engesztelő szentmise-áldozat e hó 14-én reggel 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Urnak bemutatni. Nagybecskerek, 1910. szeptember 12-én. Béke és áldás poraira!

becskereki közpórháznak igen számos, különböző stádiumban levő, súlyos és kevésbé súlyos betegek van. Az itt elért eddigi eredmények is minden tekintetben kétséget kizárólag beigazolták, hogy a mercurial-rendszer legcsöknyösebb hívei hosszabb-rövidebb idő után kapitulálni voltak kénytelenek, vagy pedig megcsöknyösödött nézeteikkel minden körülmények között izolálva maradnak.

Mi orvosok nagyon jól tudjuk, hogy a betegség eddigi kezelési rendszere ugyancsak gyakran cserben hagyott bennünket. A stagnálás után gyakran évek múlva vett megint erőt a beteg, oly mértékben, hogy a legvirágzóbb korban súlyos körtünetek jelentkeztek és nagyon sokaknak tette a fejére a szenvedők öviskoronáját. Az élet ezentul úgy a beteg, mint annak családja számára már csak a szenvedések láncolatává vált, a melynek egyetlen megszabadítója csak a halál volt. Ezután a jövő zenéjének ez az elegikus hangja el fog tűnni s helyt kell hogy adjon vidámabb, idillikus hangoknak. A vérbetegség csak — volt. A higanykorszak azon szerencsétlen betegeinek kivételével, a kiknek szervezetét a gyilkos kór az évek folyamán már teljesen szétroncsolta, most kivétel nélkül mindenki biztos gyógyulást találhat.

A vérbaj eltűnésével és az új gyógymódból eredő tudományos tapasztalatok és konzervenciák levezetésével közeledünk az emberiség ideáljához — tökéletességéhez. Ebből a diadalból az oroszlanrészt Ehrlich tanár vitta ki magának.

Dr. X. Y.

Mint Szajánról jelentik, az ott köztisztviselőben álló Nagy Vilmos tanító és postamester ma 47 éves korában meghalt. Az elhunytat, kinek halála az egész környéken mély részvételt keltett, holnap fogják eltemetni.

— **A kultúregyesület olvasóhelyiségéből.** A Torontáimegyei Magyar Közművelődési Egyesület által Nagybecskerekben felállított olvasóhelyiségét folyó hó 15-én nyitják meg. Könyvtári órák minden szordán és vasárnapon délután 5-től 7 óráig lesznek. Az olvasó-helyiség a község számára naponként délután 5-től este 10 óráig van nyitva.

— **A DMKE közgyűlése.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület, amely az ország leghatalmasabb kultúregyesülete, évi közgyűlést októberben tartja meg Verseczen. Ez alkalomból a DMKE jelentésben sorolja fel a kultúregyesületnek a lefolyt esztendőben elért kulturális munkájának eredményét, melynek főbb mozzanatait a következőkben közöljük: A magyar közművelődési egyesületek a magyar művelődés terjesztésében neves versenyt folytatnak egymással. Ebből a hazafias munkássághal erősen kivesszi a maga részét a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület is. A DMKE az összes közművelődési egyesületek között a legfiatalabb, csupán hét esztendővel s már is hatalmas kulturintézményekkel bír. Aradon, Szegeden és Makón nagy áldozatokkal nevelőintézeteket létesített, amelyekbe felügyenes és ingyenes alapítványi helyeket alapított. Az Alföldi szegényes, elhanyagolt színészetének rendezésére megalakította Kecskeméti színhelyi az „Alföldi Szini Szövetséget”, melyek kebelében már eddig két szini kerületet létesített. Ugyancsak létesítette a kivándorlás ellensúlyozására az „Országos Kivándorlási Ligát”, mely Budapest központtal már meg is kezdte működését. Állandóan sürgeti a sajkakerületi és közalapítványi földeknek magyarok közötti parcelázását. Közbenjárt, hogy Pancsova alatt mielőbb armentaisitessenek az aldunai öblök és az így felszabaduló kincstári földekre magyarok telepíttessenek. Fentart több ovodát, nép és ifjusági könyvtárt, munkásgimnáziumot Budapesten és Makón, szabad lyceumot Budapesten. Ujvidéken és Palánkán, napközi otthont Ujvidéken, azonkívül ifjusági egyesületek, daloskörök, olvasóegyesületek egy jelentékeny számát amelyek mind a magyar művelődés érdekeit szolgálják. A F. M. K. E. kezdsére megszerezte a többi magyar közművelődési egyesülettel szövetségben, a felekezeti, községi és egyesületi tanároknak a felülről vasuti utazás kedvezményét. Magyar vidékeken magyar iparosokhoz idegen anyanyelvű inasfiut szegődött, hogy azok az inasévek alatt jó magyar iparosokká és hazafias érzésű polgárokká képezhessék magukat. A D. M. K. E. 11 vármegyére kiterjedő területen a kir. tanfelügyelő segítségével analfabéta tanfolyamokat rendezett, amelyekben az analfabéták a magyar írást, olvasást és számolást tanulták meg. Analfabéta tanfolyamokat létesített 11 vármegyés területén az összes honvéd, gyalog- és lovaszeredeknel és az ezredekben gazdag könyvtárakat állított fel. Népi és ismeretterjesztő felolvasásokat és mutatóanyagokat rendezett több vármegye községekben s azokat az összes vármegyékbe is bevezetni tervezi. Az ország összes gyáraiban és ipartelepén munkáskönyvtárak felállítását tervezi. A gyenge fejlődésű tanuló számára a magyar tengerparton üdülőházat és gyermekszanatóriumot emel és évek óta munkálkodik a Magyar Bank megalakításán, amelyet a nemzetiségi bankok káros és veszedelmes működésének ellensúlyozására állít fel Budapesten.

— **Gyilkosság.** Rémes gyilkosság történt a napokban Nagygyaj községben. Lyukics Milován szerb katonai szökevény már 3 éve tartózkodik Nagygyaj községben, hol mint napszámos tartotta fenn magát s másfél év előtt összejárt Bakalmrin Vukoszava nevű nővel. Azonban együttlétük alatt Lyukics folyton féltékenykedett Vukoszavára, bár ez okot arra nem szolgáltatott. Vukoszava ezen alaptalan megbántás miatt több ízben elhagyta Lyukicsot, részint ez ürte el magától őt. Így volt ez az utolsó hetekben is, midőn Vukoszava ismét visszatért atyjához s ott időközben maga is anyává lett. Ezen utóbbi körülményt meghallotta Lyukics, elment Vukoszavához s addig kérte és unszolta, míg Vukoszava a mult héten újból visszajött hozzá. Lyukics azonban csakis a gyermekét óhajította, magát az asszonyt ismét elűzte a háztól s midőn az asszony a gyermekét nem akarta elhagyni, Lyukics, hogy az asszonytól szabaduljon, elhatározta, hogy legyilkolja. E célból, azon ürügy alatt, hogy gyermekét is magával anyjához viheti, elkísérte Lyukics az

Nagybecskerekben dr. Iványi Mór főorvos, dr. Steiner Gyula közpórházi főorvos és dr. Fischer Regina kórházi segédorvos közreműködésével állott a nemes és emberbarátúgy szolgálatába. Iványi dr. mint Ehrlich tanár itteni lelkes apostola, szeretetreméltó, humanus módon és alapos szaktudással végzi misszióját.

Az Ehrlich tanár által neki pontosan jelzett adagolásban, eredeti leforrasztott tubusokban küldött sárgás arzenobenzol-por folyékonyvá tétetik, amely processusú meg lehetős nagy gyakorlatot igényel. Ezután következik a befecskendezés a beteg hátbőrébe, ami nem valami fájdalmas s a bőr megfeszítésével történik. A bőr az arzént felszívja s az anyag csakhamar eloszlik a test nedveiben. A befecskendezés után pár pillanat múlva érzi már a beteg a szer hatását és működését, amint lüktet, előretör, a vérkeringés irányát követve, szinte keresve az ellenséggel való találkozást. Ezt nemsokára meg is találja s ekkor megkezdí a győzelmes szer az irtó harcot a betegséget okozó spirochaetákkal. Mint valami ellenállhatatlan ostromerőtől leverve pusztulnak el a vérben a spirochaeták milliói, teljesen ártalmatlanná téve.

Minden biológiai mozzanatokról a beteg mindössze egy kis feszítő érzést tapasztal az oltás helyén. Ha ilyen beoltott betegek által elfoglalt kórterembe lépünk, hiába keressük a vérbajos betegek között megszokott komor lehangoltságot, néma kétségbeesést. Mindenütt csak vidám bizalmat, meglegedettséget láthatni. Az orvost szinte féltetnek tekintik itt. A nagy-

SZALLITÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO FIÓK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota.
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA SZALLITÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsiainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

432-200.89

ALAPITATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITATOTT 1863.

asszonyt a Nagygájról a szenttamási állomáshoz, utközben azonban Lyukics nekiesett az asszonynak, földre teperte s az asszony rimánkodása dacára egy e célból magával vitt késsel a nyakát több metszéssel átvágta. Az asszony rögtön elhalt. Lyukics megragadva gyermekét, bevitte a község házára, ahol önként jelentkezett mint gyilkos, azt hozván fel védelmül, hogy az asszony támadta volna meg őt s ő csak önvédelem közben véletlenül vágta el Vukoszava nyakát. A község a magzatot gondozásba vette, a legközelebbi vonattal a temesvári gyermekmenhelybe szállította, ahol a gyermek állandó elhelyezést nyert. Lyukicsot a csendőrök letartóztatták és egyidejűleg értesítették a nagybecskereki ügyészséget, melynek intézkedésére Safár Sándor módosi kir. járásbíró a helyszínen megjelent, a bűnvizsgálatot megindította, Lyukics Milóvánt a módosi fogházba beszállította.

Egy fiatal leány titokzatos halála.
Titokzatos esetet jelentenek Románzentmihályról. Tegnapelőtt délelőtt ott egy fiatal kisleány holttestét húzták ki egy kútból. Vacsés Máriának hívják a fiatal, alig tizenéves teremtést, akit a Jeszenszky-féle pusztá kútjában találtak holtan. Eddig még nem lehetett kideríteni, hogy a kisleány baleset, vagy bűntény folytán került a kutba. A temesvári királyi ügyészség, amelynek az esetet bejelentettek, szigorú vizsgálatot rendelt el.

Öngyilkos aggastyán. Mint Temesvárról írják, Koposchil János, 70 éves erzsébetvárosi házimester tegnapelőtt délután Korona-utca 10. sz. alatti lakásán felakasztotta magát s mire tettét észrevették, már meghalt.

378-142.108

SZULTÁN
BOR ÉS DÚS
LITHION
FORRÁS
KIVÁLÓ VEGYŐSSZETÉTELŰ

Kapható Nagybecskereken: ROSA BÉLA, FENDLER JÓZSEF fűszerkereskedésben, s más kereskedésekben

TÁVIRATOK

Két delegáció.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti táv.) Biztos forrásból eredő hírek szerint még október havában összeül Bécsben a delegáció, amely hivatalosan a külügyi költségvetést, valamint az 1910. évi költségvetést is tárgyalni, hogy ezáltal végleg megszabaduljon az ország az ex-lex-től.

Ezután az első delegációs ülés után úgy a magyar, mint az osztrák parlament letárgyalja a halaszthatatlanul sürgős törvényjavaslatokat s eddigi kombinációk szerint még ez év folyamán. December közepe táján kezdetét veszi Budapesten egy második delegációs tanácskozás, amelyen az 1911. évi költségvetést fogják tárgyalni. Minthogy azonban a karácsonyi szünetekig erre aligha lesz elég idő, már most beszélnek, hogy a decemberi delegáció csak egészen rövid, két-három napos tanácskozásra ül össze s ezen indemnitást ad a kormány részére. Az 1911-es delegáció tehát még az idén összeül, de a költségvetést előreláthatólag csak a jövő év január havában fogja letárgyalni.

A miniszterelnök Budapesten.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” ered. táv.) Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma este vagy holnap reggel véglegesen bejön a fővárosba s átveszi hivatala vezetését.

Az igazságügyminiszter a fővárosban.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint fővárosi tudósítónk jelenti, Székely Ferenc igazságügy-

miniszter Szombathelyről tegnap este a fővárosba érkezett.

A költségvetés.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lukács László pénzügyminiszter az egyik első képviselőházi ülésen fogja beterjeszteni az 1911. évi költségvetésre vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet előzőleg még a napokban összeülő minisztertanács is beható tárgyalás alá vesz.

Politikai élet.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint fővárosi tudósítónk jelenti, egy készülő szenzációról beszélnek politikai körökben. Ez a szenzáció a koalíciós kormány zárszámadásainak tárgyalása során pattanna ki, amikor előreláthatólag kisebb-nagyobb politikai pikanteriák is felszínre kerülnek. A kormány ugyan nem akar a maga részéről botrányt provokálni, de viszont semmi oka sincs arra, ha szükségesnek látszik, hogy egyes dolgokat eltitkoljon.

Vilmos császár utja.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint Vilmos német császár a dunántúli kolerajárvány miatt eredeti utiprogramját megváltoztatta s nem Mohácson, hanem Villány-Monostoron át utazik Belyére Frigyes főherceghez vadászatra.

Magyar-román közeledés.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brassói jelentések szerint az ottani lapok ismételen foglalkoznak a magyar-román közeledéssel és azt írják, hogy ez végleges formában hamarosan meglesz.

A kolera.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint az osztrák lapok tele vannak a magyarországi koleraesetek hírével s a magyarországi utasok szigorú ellenőrzésére hívják fel a hatóságok figyelmét. A jelentés szerint az osztrák hatóságok meg is tettek már minden szükséges intézkedést, hogy a járvány behurcolását megakadályozzák. Így a Magyarországból érkező utasokat most már nem csak a rendőrségen, hanem az orvosi hivataloknak is be kell jelenteni, ahol szigorú vizsgálat alá veszik őket. Különösen szigorú az ellenőrzés a határon, ahova egy egész sereg orvost rendeltek ki az utasok megvizsgálására.

Mohácsi jelentések szerint ott legutóbb ismét 2 férfi és 1 nő betegedett meg koleragyanus tünetek között. A jelentés szerint Baranyában összesen 13 koleraeset fordult elő, amelyek közül 5 halálos kimenetelű volt, míg Pécsen szintén egy katonán konstataáltak koleragyanus tüneteket.

A szécsényi tragédia.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Balassagyarmatról jelentik, az ottani esküdtbírósnál ma kezdtek el tárgyalni dr. Szőke Jenő ügyvéd ismeretes bűnügyét, aki szerelemföltésből agyonlőtte Reöck Istvánt. A tárgyalás folyamán Szőke részletesen előadta a tragédia egyes részleteit s az okokat, melyek őt a gyilkos tett elkövetésére indították. A sértettek képviselője követelte az ápolási költségek megtérítését.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	19.84
Buza (áprilisra)	20.40
Rozs (októberre)	15.94
Zab (októberre)	16.54
Tengeri (októberre)	11.90
Tengeri (májusra, uj)	11.58

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás,
mert egyszerre tisztít és fehérít is,
s meglakarít minden fáradságot
és megerőltetést!

440. 5-1.

Hirdetések.

2893/1910 sz.

(769-3.2)

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1095. kgy. 36883/1909. sz. véghatározatával a **vágóhid kibővítése** 5431 kor. 71 fillérrel megengedtetett.

Amidőn erre nyilvános árlejtést hirdetünk, felhívjuk az árlejtetni szándékozókat, hogy esetleges irásbeli zárt ajánlatukat a község előjáróságához címezve, folyó évi **szept. 23-ik napjának d. u. 6 órájáig** 554 kor. bánatpénzzel, vagy óvadékképes értékpapirokban, vagy takarékpénztári betétkönyvvel annyiival is inkább adják be, mert később érkezők figyelembe vétetni nem fognak. Ez ügyben szóbeli árlejtés is lesz, mely ugyancsak a fenti napon d. e. 10 órakor fog megtartatni.

A község képvisellete fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett, vagy a szóbeli árlejtésnél jegyzőkönyvbe adott ajánlatok közül, tekintet nélkül a megajánlott árra, szabadon választ.

Tervrajz, költségvetés és árverési feltevélek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Törökbecse, 1910. évi szept. 9-én.

Breitkopf Kálmán, jegyző.

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőberendezései.

Egyszerű szempontból a legideálisabb rendszer. Egyszeri betűzéssel egész télen ég, miáltal a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megtakaríthatik. Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó. Gázömlés vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség különösen a szoba alsó légrétegeiben is.

Egyedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére:

Bolesznay Antal
vaskereskedésében az arany kaszához Hunyadi-utca 606/37.

Egyéves önkéntesek
legújabb előírás szerint legjobban és legolcsóbban felszereltetnek

Kolarits Nándor

első és legnagyobb délmagyarországi egyenruházati intézetében

TEMESVÁR, Merczy-utca 10. szám.
Interurban telefon 240.

Árjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálók. — Kivánatra a megrendelés felvételére képviselőmet is küldöm.

Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezkesedik.

Egy gyönyörű
négy szoba és
alkovból álló

urasági lakás
f. évi nov. 1-re kiadó.

Bővebb felvilágosítás megtudható
Szenes Adolf,
polgári iskolai tanárnál.

770-1.1

B. V. K. 621/1910 szám.

771-1.1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. járásbíróóság 1908. évi Sp. I. 1118/2 számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbíróóságnak 1908. évi V. 1505/2. számú végzése folytán Ujváry Adolf javára 173 kor. 46 fill. tökekövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1908. évi szeptember hó 28-ik napján lefoglalt és 1206 koronára becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbíróóság 1908. évi

V. 1565/4. sz. a. kelt végzésével az árverés elrendeltetett, annak Felsőmuzslya 318. h. sz. a. reggel 8 órakor, 142. h. sz. a. d. e. 9 órakor és 171. h. sz. a. d. e. 10 órakor leendő megtartására határidőül 1910. évi szeptember hó 17-ik napját kitűzöm.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: buza, kukorica, gépek és sertések. Nagybecskereken, 1910. évi aug. 22.

Schmelz,
kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás.

A Toldi Ferenc-utca 8. szám alatti házban egy 4 szoba, alkov, fürdőszoba, konyha, cselédszoba, és mellékhelyiségekből álló elegáns uri lakás **azonnal kiadó.**

757-X 2.

Garçon lakás,

mely áll egy udvari és egy utcai külön bejárattal, elegánsan butorozott, egymásba nyíló szobából, — kiadó Melencei-utca 289/7. sz. alatt

Menczer Lipót házában,

756-x 2

Szép rózsaburgonya

kapható

özv. Guttman Jakabné és Fiainál

a „FEHÉR MACSKÁHOZ“ címzett
csemege-üzletben.

Telefon 96. sz.

Telefon 96. sz.

50 klg. felüli megrendelésnél házhoz szállítatik.
(758-32)

Uj szabóüzlet.

Tóth József a Kovács Gedeon, majd legutóbb a Frank Lajos nagybecskereki szabó-cégek volt szabásza **f. hó 15-ével önállósítja magát s a Hunyadi-utcában levő volt Wassermann-féle helyiségben nyit üzletet.**

Elvállal mérték után pontos készítésre női kosztümöket, poletókat, túll-kabátokat, továbbá mindenféle férfiruhákat a legújabb kivitelben. Raktáron tart igen nagy választékban angol és magyar férfiruha szöveteket. — Az üzlet megnyitásáig a lakásomon vagyok található Garai-utca 24. sz. — Az igen tisztelt **Évőközőnség** szíves támogatását kérve vagyok

tisztelettel

Tóth József.

733-7.5

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Külön
Torontáli cipő-osztály.
Telefon 201.

Külön
Torontáli cipő-osztály.
Telefon 201.

Látta-e Ön már a
Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F. cég**
uj „ÁRUHÁZÁT“?
Nem? Hát tekintse meg!
Erős férfi bőrstrapa cipőnek ára 3 ft 75 kr. párja.
Torontáli cipők, esernyők, ruhadisz, téliingek nagy választékban.